

Издази Недјељом.
Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним писмима нео-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом упу-
тником на пошту у Котор.
Донеси шаљу се уредни-
тну. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме миље.

Телеграми „Гласа Црногорца.“

АТИНА, 12 јануара. Увјерава се да је преставник Инглеске предао Делијану брзојав Солсберија у ком се изјављује, ако Грчка нападне на Турску без оправданијех разлога, да ће Инглеска, уз пристанак Немачке, сматрати раду грчке морнарице. Министарство се скупило на вијеће, јер Инглеска захтијева одлучан одговор. Положај је до крајности затегнут.

ЦАРИГРАД, 12 јан. Порта је овластила Мадид-пашу да иде у Букурешт са изаслаником бугарским ради уговарања мира; послала му је и уште.

АТИНА, 12 јан. Инглески министар резиденат у Атини, предајући депешу лорда Солсберија Делијану, говорио је тако жестоко и непристојно, да је овај одлучно одговорио, да Грчка одбија мијешање Инглеске. Делијанис, одговарајући на брзојав лорда Солсберија, да би демонстрација инглеске морнарице, којом он пријети, била увредљива по достојанство краља и по независност Грчке и да би изазвала ратне заплет између Грчке и Турске.

БИОГРАД, 12 јануара. У жељи да се дође што прије до закључка мира, учињела је влада у том погледу своје предлоге краљу и краљ је пристао на те предлоге. Послије тога отишавали су министри Гарашанин, Франасовић и Петровић у Ниш да изјаве краља како су они у Биограду вијећали о наредбама које ће се наредити пуномоћницима за уговор мира. — Власти јављају из Врање, да су Бугари заузели српско-бугарску границу до Власине.

АТИНА, 13 јан. Шест преставника великих држава, по предлогу Инглеске, предадоше јучер Делијану заједничку изјаву, да неће допустити грчкој морнарици војног покрета, како Грчка нема оправданог повода да напада на Турску, те би таки поступак био штетан за општи мир. Министарско је вијеће на окупу.

АТИНА, 13 јан. „Рајтер офис“ јавља да је инглески преставник у Атини ондан саопштио Делијану, да ће Инглеска послати своју морнарицу у грчка мора, ако се Грчка и надаће буде противила позиву вел. држава да распусти своју војску. Делијанис је то одбио и грчка је морнарица одједрила из Пиреја, не зна се куда. У Атини је велика граја народа против мијешања Инглеске у грчке послове. Делијанис је јавно одговорио народу, да ће он извршити народни програм.

ПАРИЗ, 13 јан. Његово Височанство Књаз црногорски Никола I стигао је у Париз и походио пресједника министарства, Фрејсепета.

ЛОНДОН, 13 јан. „Тајмс“ одобрава, а „Дели Њус“ (лист Гледстонов) осуђује поступак инглеске владе у Атини.

ЦАРИГРАД, 14 јан. Порта је разаслала својим преставницима у иностранству окружницу у којој изјављује да јој очување независних права и брига за њене интересе налаже да се при најмањем изазиву одазове чикању Грчке. Окружница свађује на Грчку сву одговорност за могуће пошљедице. Но прије но што би наступило тај крајњи случај, позива велике државе да одлучном изјавом приволе Грчку да распусти своју војску.

ПАРИЗ, 15 јануара. Пресједник

француске републике, г. Јулије Грев, примио је данас Њ. В. Књаз Црне Горе.

АТИНА, 15 јан. Велики везир је јавно Делијану, ако се обистине гласови о побуну на Крити и ако оне три оклопнице те их је влада грчка тамо послала осоколе побуну, Порта ће одмах послати Грчкој ултиматум и употребити силу да опет узме од Грчке оне покрајине те их јој је послје берлинског уговора уступила, а и скаће и наплату ратнијех трошкова. Делијанис је одговорио да су му споменути гласови непознати, у осталом изјављује, да није његов посао прописивати Порти политику које ће се држати. Делијанис ће данас одговорити на заједничку ноту великих држава онцијем истијем начином, као што је одговорио на брзојав Солсберија.

ЛОНДОН, 15 јануара. Посланички дом инглеског парламента примио је са 329 против 250 гласова предлог за исправак на адресу. Влада је на то изјавила да то сматра као глас неповјерења. Хикс-Бич предложи да се сједнице парламента одложе до четвртка. Владини листови „Морнинг Пост“ — „Стандард“ изјављују да је отступ Солсберијеве владе неизбјежив и да се не може даље одлагати.

ЛОНДОН, 16 јан. Услијед гласања парламента дала је влада Солсберијева оставку.

СОФИЈА, 16 јан. Мадид паша, пуномоћник Портин, и Гешов, изасланик бугарске владе за закључак мира са Србијом, кренули су у Букурешт. Шакир паша пошао је у Цариград.

АТИНА, 16 јан. Синоћ као да је наступила невидовна промјена у мишљењу министарства, које је, вели се, изјавило да повјерава ријешење заплету вољи Јевропе.

БЕЧ, 16 јан. „Politische Correspondenz“ јавља да ће се сјутра састати ескадра од бродова свијех великих држава, свега двадесет, у затону Суду на Крити.

ЛОНДОН, 16 јан. Парламенат је одложио своје сједнице до понедјелника, пошто је Солсбери изјавио да је саопштио краљиви, која га је била позвала, оставку владе.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Балканске земље.

Србија и Бугарска. Одговор министра Гарашанина на заједничку ноту преставника великих држава, којом се иште да се војска распусти, гласи:

„Господине . . . Кр. српска влада је најозбиљније проучила заједничку ноту Њ. Преузв. г. г. преставника вел. држава у Биограду и наложила је потписаном пресједнику министарства и министру иностр. дјела, послје основног испита питања којијема се та нота бави, да изјави њено врло живо сажаљење, што је гр. влади поред садашњег стања на Балк. иском полуотокоту немогуће, да распусти кр. српску војску. Ријешивши се на то, чини јој се да би се огријешила о предиспозитивност те је навјек најрадије показивала према великим државама, кад не би уједно објаснила разлоге те је упућују да се тој жељи не одазове. Она се нада, да ће велике државе правилност тих разлога признати и обазрети се на то, да се кр. влада сваком приликом трудила да се прилагоди не само уговорима но и савјетима вел. држава, па и онда, кад би непосредни интереси Србије противно били захтијевали. У заплетима који су побили на Балк. канском полуотокоту, независно од воље Србије и противне њеној очевидној жељи да

се посвети развјетку мирног напретка, ишла је кр. влада особито тијем политичкијем правцем до дана, кад је част земаљска земљиштинјем захватима сусједне земље грдно увријеђена, која мало поштуте начела постављена међународнијем уговорима, и док безусловност цариградске конференције није запрјетила народном опстанку Србије. Данас, кад се бој већ замјетнуо и ако се посредовањем вел. држава обуставио, не би се још могло судити о коначном успјеху преговора о миру између Србије и Вис. Порте, господарског (сузереног) двора кнежевине Бугарске, јер нијесу још ни отпочели. Не што кр. влада не би била захвњута најбољијем помириљивијем смјеројема, но она мисли, пошто није једина странка у том питању, да се од Србије не може захтијевати да се превагљеним разорујањем изложи изненадама, према којима би јој било немогуће, за времена се успјешно обратити. Кр. влада има тијем више права да се обазире на те случајеве, што је не само њено но и повјерење вел. држава често преварено, а до данас још није било могуће да се што учињено поправи као да није учињено. Против такве могућности не би било јемства, јер и примирбена погодба говори у ј члану у случају отказа примирја, а споменута заједничка нота не одређује ништа што би смјерало, да у свијех влада, у којих се учинио подобни корак, ујемчи једновремено и искрено извршење разорујања. Објаснивши разлоге те јој, не допуштају да се у овом случају прилагоди жељи великих држава у погледу разорујања, хита кр. влада да призна као и оне, да би рад вел. држава, те смјера мирно ријешење на истоку пониклијех заплету, остао непотпун, ако би му једини успјех био да обустави задјевичу између Србије и Бугарске. Још је кр. влади до тога стало да увјери, да ће она од своје стране све учињети, да олакша помириљиве трудове вел. држава. То је што ми је кр. влада наложила да вам саопштим као одговор на споменути заједничку ноту и ја молим в. Пр. да ми допустите да се позovem на ваше љубезно посредовање, да то до- ставите вашој вис. влади. Примите и т. д. — Гарашанин“.

Но ипак, и послје тог одговора, ничу са свијех страна Србије и долазе краљу поздраве са молбом да се обнови рат. Да те изјаве постигне и сама влада види се по томе, што је адреса Пироћана, са 1021 потписом, штампана у „службеном дијелу“ званичнијех „Српских Новина“ од 8 јануара. У тој адреси овако се жале потписници:

„Наша срца, Господару, ваљу крвљу пред праведнијем пријекором наше српске браће; а све догле док срамоту са себе не сперемо, ми морамо с обреном главом стојати пред увријеђеном мајком нашом Србијом. Ми то примамо, ми смо то заслужили. Али и опет долазимо преда те, Господару, и на кољенима молимо тебе, — не да нам опростиш, но да нас осветиш.“

Лист напредне, владине странке, „Видело“, доноси изјаву гг. Пироћана и Новаковића, бившијех министара и досадашњијех управника „Видела“, у којој обајина изјављују, да се са свијем повлаче у приватни живот, пошто је одбор напредне странке ријешно против њих (одбио споразум с г. Ристичејем), па да се не би странка поцијенала.

Као што јављају „Будап. кореспонд.“ из Биограда, Порта је на питање биоградске владе одговорила, да ће при уговарању мира само глас Портиног пуномоћника бити одуздан, а изасланик бугарске владе имаће само савјетни глас.

Биоградској полицији јавиле су пограничне власти, да је 8 јануара оружана чета Бугара прешла границу код караула Кулке и одгонила 12 коза.

Инглески лист „St. James' Gazette“ доноси разговор свога дописника с кр. Младом. Између осталог рекао је кр. Млад ово: „Књаз Александар је

нагнан да ради као што је радио, а ја увидјех на пошљедак да Србија не може стати сама; обзирах се ко ће ме помоћи и падох помоћ у Аустрије. Била би обмана вјеровати у уједињење словенских племена и Бугаре томе прикључити. Прави су Словени Пољаци, Чеси, Хрвати, Морављани (?), Црногорци и Срби (?), но источно од Србије нема правих и чистих Словена. Бугари су татарско племе. Српска војска није разбијена и т. д. — Ја сам само мали дио своје војске кренуо кад поче бој, па су ме бројем надмашили; но са другим и трећим позивом те сам кренуо и те би још могао кренути, могао бих повести у бој 300.000 до 400.000 војске.“ На питање, да ли мисли да ће се рат поновити слегао је краљ раменима и рече, да то зависи од великих држава. „Ја не вјерујем“, рече, „да у овај мах кнез Бисмарк зна, што ће бити на пролеће.“

Ми дописнику остављамо одговорност за тај разговор, који нам се у многоме чини нејероватан. Јер свако баче у Србији зна да Чеси и Морављани нијесу два племена, као и пр. Чеси и Пољаци; а сваки, па и неписмен Србин вјешт је томе, да су Црногорци бар исто тако Срби као и становници Србије. Већ и за то је мучно вјеровати да је краљ Србије онако говорио једном новинару, знајући да ће му се ријечи проносити по бијелој свијету.

По биоградском брзојаву на челу нашег листа као да је сад обрнуо мирници вјетар. У Берлину су владини листови изјављивали још дан-два прије, да су се изгледи за мир поправили попуштањем Србије. „Национал-Цајтунг“ јавља, на против, да су преговори између Бугарске и Порте опет негде запели.

Као што полуделуљбена берлинска „Vossische Zeitung“ увјерава, владини кругови у Бечу врло су незадовољни са дражењем у Србији на осветни рат. Само у Пешти као да наилази тај правац на допадање, судећи по сокољењу „Пестер Лојда“, који вели да Србија не може допустити ни личне уније Румелије с Бугарском, јер „маса српског народа не разумије те танке разлике.“ — То је први пут да „П. Л.“ разбјира за вољу и разумијевање „маса“ српског народа. — „Ако се“, вели, „са српске стране озбиљно постави дилема: или безусловни повратак на status quo ante, или наплада Србије крунијем комадом бугарског земљишта, то ће се показати, да се сриједачки предлог за ријешење тог питања не слаже ни с једним ни с другим тим исцањем, па кад за тијем Србија постави као услов закључку мира једно од отијех исцања, онда мира не ће бити.“

Послије горњег помириљивог брзојава биоградског, те ријечи листа пештавске владе имају само значај историјски.

Из Цариграда јављају „Национал-Цајтунг“, да се тамо дознало, да Србија и Грчка опет удешавају савез међу собом за војни поступак, о чему се и прије радило; но с друге стране није немогуће да би се, у случају какве нове задјевиче, сложили Турци и Бугари.

Много се примјетило, не само у Русији, да је Њ. Имп. Величанство Цар Александар III., на богојављенској светковини у Петербургу, заподједно да му се прикажу сви они офицери те су служили у бугарској војсци.

Руски листови су врло задовољни са својским и свечанијем пачином, којим су посланици руског „Црвенога Крста“ дочекали у Софији. Сам књаз им је пиштао пред град у срећање, па чезу војске.

„Journal de St Pétersbourg“, споминувши противљење Србије и Грчке разоружању, изјављује да ће велике државе удвостручити своје напоре да постигну што су наумиле. То не само што није достојанство Јевропе, но и потреба, да се заступни пут непогоди, којој нико не може предвидјети замахања ни исхода. Зато нека се распусте војска у Београду, Атини и Сриједцу, под условима те их је Јевропа углавила.“

У енглеском парламенту чуле су се двије изјаве о балканском заплету. Старјешина досадашње владе, лорд Солсбери, говорио је о томе у властелинском, а Гледстон у посланичком дому.

У погледу румелијског питања, рече Солсбери, мисли влада да ће се најпоузданије мирним путем ријешити, ако се пусти да оде Султан и књ. Александар сами поглед и он се нада да ће се они, с одобрењем Јевропе, сложити на основи, која ће користити не само бугарском народу, но и свази турске царевине. Оно има опасности у слијед нарушења мира од мањих држава, којих се, као што влада мисли, догађаји на бугарској граници мало тичу. Особито је неумјесно схватање Србије и Грчке у погледу њихових интереса и дужности, те њиховијем немогућијем искањем може доћи у опасност рођена независност тих земаља, мир балканског полутопа, а може бити и сам јевропски мир. Сва искања поменутијех земаља, особито пак искања Грчке да јој се да накнада на штету Турске за једну промјену, којој Турска није никако крива, чине необичну новину у међународном праву. Ни влади ни народу у Енглеској нијесу та искања повољна. Са свијем је неистинито да је Енглеска Грчку соколила на њезина искања.

Гледстон је прије свега честитао влади што је ријешила погранично питање афганско и пада се, да ће пријатељство између Енглеске и Русије бити све топлије. У погледу румелијског питања нада се, да ће све бити учињено да се одрже права Султана и што је од користи румелијском народу.

Грчка. Како се наши увидни брзојави понављају тичу Грчке, овдје ће бити довољно да споменемо само један глас те га проносе енглеске новине и који вели, да ће грчка влада предложити, ако се бугарско уједињење изврши под обликом постављања књ. Александра за њен. губернатора Ист. Румелије, да Султан именује кра-

ља грчког за њепералнога губернатора у Епиру.

Турска. У погледу јаваш-политике турске у балканском питању говорио је један високи достојанственик турски дописнику „Нов. сл. Пресе“ овако:

„Да смо се ми одмах у почетку онако залетјели као што су нас неки гонили, ми бисмо били ускорили догађаје онда кад још нијесмо били спремни да се с њима огледамо. Но поступајући мудро и умјерено, остави мо отворен пут споразуму те, и ако не могосмо уклонити заплете, имадосмо времена да се спремимо за своју одбрану. Ми смо у осталом увјерени, да је царевина као што је Турска, која је послије несрећне војне те се чинише да је сасвијем упропастила, ипак могла без поваца за два мјесеца скупити војску од 380.000, да је то така царевина, с којом ће се у јевропској политици морати рачунати.“

Велика Британија.

У очи свог уступа покушала је торијевска влада све да потресе повјерење у Гледстона, послуживши се његовом помірљивошћу у преком питању. Већ бјеше успјела у толико, да је војвода Вестминстерски, најбогатији властелин енглески и цијелога свијета, одрекао Гледстону дружбу, а војвода од Bedfordа попретио му тијем. Но Гледстон је у расправи адресе у парламенту толико нагласио јединство државно, да ни министар Хикс-Вич није могао а да не изјави, како је „срећан што Гледстон одобрава начело јединства и цијелокупности државе“, те се и хунговска властела могла тијем задовољити. Но нигући ипак више пажње преком питању, по што то има у адреси, учинио је да је Парлел са својим Ирцима гласао уза њ те тако помогао срушити Солсберијеву владу.

Пред свој уступ доживјела је Солсберијева влада и једну саблазан, која је забунила сву Енглеску. У војној управи енглеској изашла је на видик једна врло саблажњива неправилност. За пошљедње војне у Судану јављали су енглески новинари, да у суданске војске сапињу зрна у цијевица Хенри-Мартини-пушака кад се опале и да се бајонети при навали пребију или се савију као отпушачи. И ако се онда те мане, као за кримске војне, из петљих жила забашуривале, ипак су војне власти наредиле истрагу, и ту се доказало да је све истина што су новинари јављали. Сад су прије свега измијењени фишеци, мекше гвошће замјенијењено је тврдијем; овјих дана су кушани мачеви и бајонети цијеле војске, од којих се преко 30 на сто тако савијало да нијесу ни за што, и остатак је слабе грађе, само врло мало се може употријебити. Бајонети су сви изреда тако мекки, да се при најмањем притиску превију; а мачеви се опет лако слома. Све се оружје мора промијенити. Кривци се нијесу могли пронаћи, а држава је

платила једном, па ће и други пут. Може јој бити.

Док се у Лондону мијења влада, догле се у Судану, ради кога је Гледстон јесенас отпустио с владе, ствари тако развијају, да се све више увија да није имао рашта отступати.

Суданци напредују непрестано уз Нил на сјевер, све ближе старој мисирској граници. Но ни око Суакима, те главне тачке енглеске експедиције, не дају мира енглеској војсци. Говори се да између Темеја и Хандуба има 2200 устаника. Једна чета од 500 војника кренула је пут Синкета. Причају поуздано да је устаницима послато из Касале осам топова, сто камиљих тавара праха и слова и доволно пушака. Према Темеју чуло се 5 јануара гругање топова. Енглези ће по свој прилици морати причекати да им се скују нови мачеви и бајонети, а још ће боље учинети, ако своје досадије оружје испод руке продаду — Суданцима.

Француска.

Све је више прилике, да промјена владе у Француској никако неће бити по вољи кнезу Бисмарку. Већ по програму нове владе види се, да је она наумила што прије раскретити са својим прекоморским заплетима, како би могла све своје силе усредсриједити на своје унутарње снажење и на повишење, управо на обнову француског угледа у заједници јевропских држава. Да је влада озбиљно наумила то извршити, доказала је већ завршетком војне на Мадагаскар. И посланство бившег министра просвјете, П. Берта, за министра резидента у Хије тумачи се као први корак свршетку војне. У слијед тога посланства позван је из Тонкина ђенерал Курси, а њега ће у војној команди замјениити најстарији ђенерал, дивизионер Варне.

Да и нар. скупштина вјерује да ће влада извршити своје обећање, види се већ по томе, што је одбор камаре једногласно одбио предлог радикалца Мишлена да се ради тонкинског питања нареди истрага и да се испита од почетка војне, ко је чему крив, те да му се суди. Одбор је само, по предлогу Прадона, ријешило да камара избере комисију, која ће имати надзор над употребом тајнијех фондова.

Што је влада при гласању о амнистии, као што вели брзојав нашег прошлог броја, остала у мањини, то неће имати озбиљнијех пошљедица, већ по томе, што су уз предлагача, непогодбеника (ентрансижана) Рошфора, гласали сви протовици републике. Још од туд може у толико бити благодетнијех пошљедица, ако та неприродна слога са монархистима отвори радикалцима очи те увиде, да се тако не

служи републици и републиканском начелу.

Из Тонкина јављају да је ђен. Курси денешом министра председника од 3 јануара позван да преда команду ђен. Варнету. Старјешина ђен. штаба, на мјесто Варнета, биће пуковник Мурлен. Задатак ђен. Варнета, кој је старјешинство само привремено, биће да сведе број тонкинске војске од 22.000 јевропске и алжирске војске на 10.000, заједно с морнарицом и тонинштвом. „Republique Française“ каже: Ми имамо у Тонкину дивизијоне ђенерале Негријера и Жемона и бригадне Жамеа, Минијера и Придома. Ни један није у морнарским четама. Кад се мало по мало врене дома 17.000 војске, остаће тамо само два ђенерала.“

Фрејленге спрема „жуту књигу“ о Мадагаскару, коју ће ове недјеље поднијети амари, па и уговор с владом Ховаса.

Најновије.

Лист бечке владе „Политише Кореспондент“ има са Цетиња допис о путу Његовог Височанства нашег Господара и Књаза, у ком дописник јавља да је том путу двојак смјер. Књаз хоће да проучи у напреднијем иностранству прилике за основе радиности и индустрије у својој земљи, да се извјестити, под којим би се условима могло створити црногорско паробродско друштво, да види, од куда би се на ту цијел најбоље могла набавити повчана основа и да нађе стручњака за грађење путова. Други смјер је политичке природе. Вели се, да Књаз жели да се лично састане с управницима великијех држава и да се из првог извора извјести о мишљењу јевропских влада у погледу заплета на Балкану. Можда не би било смјело кад би се узело, да у том погледу Књаза руководе сличне побуде као што бјеху оне, коју у почетку тога заплета поведоше румуњског министра пресједника, г. Браћана, у Беч и у Берлин.

Српско посланство у Бечу доставило је „Политичкој Кореспонденцији“ овај брзојав:

„Београд, 11 јануара. Министарство иностраних дјела српском посланику у Бечу! Учините да се пореку зловољни гласови, по којима се Србија налази у пренајеном оружану. Краљ. влада на против улаже сву мук, да би се преговори о миру што прије отпочели и да се мир успостави. Гарашанин.“

Даље се у истом листу изјављује, да је са свијем измишљена мјест „Коловскијех Новица“, да је вођа једне депутације изјавио краљу, да је та депутација само за то кренула краљу да ниште наставак рата, што је то влада жељела, да би Јевропа зазрела, но у истину је сав народ за мир.

Сриједачки дописник „Пол. Кор.“

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

КОПИЛЕ.

Прича из народа.

Написао Пикац од Ровина.

(Свршетак.)

Кнез Вуксан, поп и још неколико сеодних старешина остали су у хладу под мурвама, а момчад, други људи и жене зашли по кућа у премећанину. Најприје су почели с кнежевога двора и пошове куле, па онда редом кроз цијело село. Нигдје ништа, ни краје ни крвопролића. Кад су дошли у кућу Маре Бурове, није им ништа у очи пануло осим Станице, која је болесна на одру лежала. Људи нијесу на то никакве пажње обратили, него одмах на поље изишли, али жене — жене су старе вежгалице. Стане међу њима шапат и препирање низ улицу, па онда све јаснији разговор како су се кнезу примичале.

— Има ли каква знака или биљега од чега, људи? — занитаће кнез Вуксан народ, који му се бјеше примакао.

— Ништа, па ништа! — одговоре мнозина.

Тада настаде још веће шумурање међу женама.

— А да што шапте те жене? — приштаће кнез и опет.

— А ко ће женама језик свезати? —

рећи ће кнежев синовац. — У свакоје је дужи од лакта, па га не могу зубовима оградити. Да има, Боже сачувај, међу рибама женскијех, на чудо бисмо и од тога мора били, е би се сваки час разлијегао једом и хујањем од њихова разговора.

— Није то тако! — рећи ће једна између жена. — Није то тако! Него је вама људима Бог и очи извадио као што вам је језик сукратно, па не видите ништа.

— А што то? — упита поп.

— Ја не знам — одговори она тако, да је сваки могао разумјети и она нешто збиља зна; — ја не знам ни сам се научила до данас прете међу туђа врата стављати.

— Бога ми, ваља да знаш! — осјекне се кнез — или ћеш ти за све одговарати.

А она:

— Честити, мој кнеже, сјиде овђе и па свакоме мјесту, али кад те човек не задијева, остави га! —

А кнез:

— Ко задијева село, задијева и кнеза; срећу и несрећу они заједно дијеле, него да нијеси ни мало отезала ни запијала куке за мук; што је било? —

А она:

— Ја не знам ништа! — и зађе међу жене

А жене:

— Што ти је ту? што не кажеш? —

Види кнез, да ту јест нешто, па ће скочити са сјела и исколачити очи на жене:

— Да казујете, эле ствари, на исти час, или ће одмах друга бити! —

На то ће једна:

— Питај богме, кнеже. Мару Бурову, како је бела оно копиле, које јој је Станица јучер побачила! —

Запање се људи, па погледају један на другога, жене умуче, а неколико дјеце, те се тудијем играше, остадоме на што су се нашао, као да су и она нешто страшно разумјела.

Владала је неколико тренутака гробна тишина.

На посјетку ће кнез:

— А ће је та злосретна Мара Бурова? —

А жене:

— Дома! —

— Сткуда знате, да јој је Станица копиле придала? —

А једна:

— Ми смо је најприје познале кад је била тешка, и баш чекале овјих дана да се растави од бремена. Ево шест мјесеца да је Мара разгласила, како јој је шћер елаба и није је из куће пуштавала. Ми смо неке често ходиле, да је видимо, али нам Мара никад није то с добре воље давала. Јучер у јутро појем ја часом к њима и не затечем случајно Мару дома, но бјеше отишла, да попраши животињу и да доведе воде. Наћем Станицу, ће се пучм

да роди. Ја сам одмах пошла, да јој на жао не буде. Кад смо сада у премећани били свиколци, једна ће од нас као да што тражи заврнути јорган са Станице и тада смо видјеле, да се је Станица сретно раставила. Више не знам ништа.

Сада је било све јасно и болест Станицина и начин, којим се Мара Бурова опирала премећани, кад је о њој било говора пред црквом.

— А сад? — рећи ће поп.

— Под гомилу с њом! — зављпа народ.

— Чекајте мало, браћо! — рече кнез. — Ко није агрјешно и ко не ће агрјешити? Дозовимо Мару Бурову, па распитајмо како је било и што је било; може бити, да ћемо наћи какав други лијек осим мучне и срамотне гомиле.

Пристану и поплу по Мару. Дође Мара као аспид, па ће и не питања:

— Што си ме закупио, кнеже, јутрос? Барем ти сада не треба ништа! —

— Мара! — рећи ће кнез — ти нијеси зла жена, колико јутрос изгледаш да си. Ја знам, да је свакоме тешко своју срамоту објелоданити. Људи гледају на сваки начин, да покрију сами себе. Али што цијели свијет зна, то не може једно вељаде зајати. Твоја је Станица јучер придала дијете; куда си га камодила? —

А Мара:

— Како дијете, кнеже, јеси ли при себи? Моја Станица придала дијете! Нако

мисли да ће се иступили руски офицери муџо позвати натраг у бугарску војску „Руски офицери“, вели, оставише војску у најмучнији час, а међу тим су бугарски офицери показали на бојишту своје јунаштво. Тревећа те су — сад се већ може објавити — прије рата често бивала између руских и бугарских офицера не само у служби, но и по јавним мјестима и сад би учестала и жешћа дошла, што би оштетило дисциплину у војсци и ставила на озбиљно искушење руско-бугарске односе“.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 18 јануара.

(**Ј. Х. Шилле**), секретар г. Грина, њинглеског повјерљивца послова на Двору Њег. Високог вјешта, бавео се од прошле ериједе на Цетињу, записао се у чланове цетињске читаонице и положио уписницу и годишњи прилог. Г. Шилле, који добро разумије српски и разбира с великом вољом за све наше прилике, већ је трећи члан читаонице из овај дипломатског тјела. До сад су били чланови црпско министар-резидент г. К. М. Аргиронџо, и секретар цетог посланства, г. Вурцел.

(**Дар Читаоници цетињској**). Г. Павле Јовановић, родом из Босне, врђуши се у Цариград, своје обично пребивалиште, пошто је неколико недјеља провео овдје и на Ријци, оставио је овдје на поклон цетињској Читаоници много лијепах књига, међу њима и скупоцијених. Одбор Читаонице, пријавиши тај лијеги дар, којим се књижница наше Читаонице знатно умножила, ријешило је да се родољубивом дародавцу одужи јавном захвалом.

(**Прослава св. Саве на Цетињу**). И ове године, као и сваке године прослављено је дн св. Саве, просвјетитеља српскога, у овдашњој основној школи. Још на вече празника припрељено је било, што је потребито за светковину, у једној од соба овдашње женске школе. Благодарени заузимају мјесног школског надзорника г. Шпира Поповића и труда наше учитељице Јелене Вицковић саба је била врло лијепо декорирана вјенчицама од лаворике и сликама. На једној стјењени била је слика св. Саве и св. Симеуна, који држе међу собом манастир Хиландар. Поарх слика био је натпис „Слава српскоме просвјетитељу св. Сави“. Око слике објешен је био дијан лавор вјенац украшан лентом, српском тробојницом. На другој стјењени биле су најмјештене велике, врло дивне, слике Њихових Височанстава Књаза и Књагиње. Све три слике биле су увјенчане лаворвјенчицама и лентама српским тробојницама. Такође и друге слике по стјењенама биле су украшене лавориком.

Сјутра дан зданије школе окпћено је војничким црногорским заставама и српским тробојницама.

По свршетку божанствене латургије, било је то око 10^{1/2} сати, високопросвјетителни митрополит, који је тај дан у први чиновјестествовао, са свјештенством а за њима више веледостојника и чиновника и више народа, упутише се од манастира к основној школи. У школи је високопросвјетителни г. митрополит освет о водицу, за тим, уз појање „Снаси господи

људи твоја“ извршено је окропљење светом водом присуствујућих.

По свршетку овога учитељ г. Симо Мартиновић изговорно је бесјељу сходну празнику, у којој је врло лијепо развио што значи просвјета за сваки народ, и у особитоности за наш, и што је св. Саву учињо у корист просвјете народа српскога. Објаснио је што је учињо наш Господар Књаз Никола у корист просвјете свога народа.

За овјем неколико мушке и женске жеце продекаваловало је неколико родољубивих пјесама, а послје и мушки и женски заједно пропојали су химну св. Сави и химну црногорску.

Тијем је светковина свршена.

(**Парастос**). У ериједу 15 о. м. држана је заупокојена свечана латургија са парастосом, блаженопочившему Митрополиту Илариону у парохијалној Влашкој цркви, на коју је чиновјестествовао просвештени Митрополит Митрофан са својим протођаконом Филипом Радичевићем и мјесним духовенством. Служби божјој и парастосу присуствовали су осим овдашњи ученици и многи поштоватељи и знавци поклијикови, да би са тијем на гробу покојнику достојну част и поштовање указали ономе, који је из дубине срца и душе род свој и домовину љубио.

(**Црвени Крст**). На послату помоћ друштву бугарског Црвеног Крста, одбор црногорског Црв. Крста примио је из Софије ово писмо:

„До Негово Високопросвјетљенство митрополит Митрофан, Цетине.

Како прикључаваи в настојашцето си до Ваше Високопросвјетљенство квитанција под № 135 еријачко 1000 лева златни (500 еиор.), които ни испратихте како помош за ранепитје и болни бугарски војници, нап еријачко Ви благодарим за това пожертвување, опче повјече, че то иде от страна на братскија нам Чернигорски народ.

Председател:

Митрополит Климент.

№ 16

Јануари 3 дењ 1886 г.

Г. Софија.

ПАМЕТАР

за мјесец јануар.

1 (13) јан. 1861 (прије 25 година) послје више од 400 година зазвони опет звоно у манастиру Дуји у Херцеговини. Звоно је манастиру поконила грошца Татијана Васильчикова у Петробургу.

2 (12) јан. 1704. барон Александар Карољија, војвода Ракоцији у Шимегу, прими посланике подравских, еријемских и бачких Срба и даде им писмено од сигурности, а они му обећају помоћ од 5000 момака.

3 (15) јан. 1747. генерал ћесарски Сент-Андре са 200 Крижевчана и 200 Огулинаца граничара пође да прогледат влаиац Бокету у ћеновској области. Ту их Ђеновци дочекају, напшто Срби даду једну ваггу и стању их сјећа, многе побију, остале протјерају; али сјутра дан јака сила ћеновска потисне их, но у то доведе мајор Микашиновић потпоре 100 Ђурђевчана и батаљон Лиљана граничара и послје крвава боја протјера Ђеновце, опет узме Бокету и задржи је.

4 јан. 1494. јеромонах Макарије Црногорац доврши на Цетињу за владе Ђурђа Црнојевића Октојих, прву српску

књигу, печатану ћрилицом у српској земљи.

5 јан. 1410. Саваљ Хранић, војвода Светога Саве и велики војвода босанске краљевине, добије мјетачка племетна.

6 јан. 1322. руком архиепископа српскога Никодима вјенчао се у Призрену на српско краљство Стеван Урош IV. (Дечански), са снаом својим младим краљем Стефаном Душаном.

7 (19) јан. 1849. поселије битке са Маџарима отгу Срби Вршац. Срба погибе до 100. Србе је предводио Стеван Петровић Књићанин и било их је 6000; Маџаре је предводио генерал Србији Дамјанић.

8 јан. 1457. умре Дмитар Радејевић, војвода српскога деспота Лазара Бранковића.

9 (21) јан. 1809. родио се у граду Иванју Јосип Кундек, хрватски писац. Умр'о је 1857 г., у Сјеверној Америци као католичански мисионар.

1 (22) јан. 1706. родио се Јероним Бутерга, Далматинац, српски писац. Умр'о је 26 дек. 1768 (6 јан. 1769).

11 (23) јан. 1737. умре на острву Млету, као професор падованског свеучилишта, Игњат Ђорђић (Ђурковић — Giorgi. Georgius), плодан писац српски, латински и талијански. Родио се у Дубровнику 29 јан. (8 фебр.) 1675. Крштен је као Никола, а као фратар бенедиктин добио је име Игњат; послје је био језуит, за тим опет бенедиктин. Веома општроуман и учен човјек. Прво је био учитељ риторике у Асколу, за тим професор у манастиру Сан Северину у Неапољу, најпослије професор у Падови. Српски је писао: Салтијер словенски; Уздаси Мандалијене; Марушко, еротска пјесма; 9 склога; Јубита, недовршен епјељ. На српски је превео прву књигу Верџилијеве Енејиде. Латински је писао: живот до 100 славних Дубровчана, важио дјело, али недовршено.

12 (23) јан. 1788. родио се у Жељевици у ужичком округу Нињвор Максимовић, ужички владика; умр'о је 28 фебр. (12 марта) 1853.

13 (25) јан. 1830. била је српска народна скупштина у Крагујевцу ради извршења дринополскога мира у погледу на Србију. У скупштини је било преко 2000 одабраних људи. У Цариград би послана (нова) депутација.

14 (26) јан. 1827. Кнез Милош сазове у Крагујевца народну скупштину ради руско-турског уговора ајерманскога. Скупштина је засједавала у цркви. У Цариград би послата (нова) депутација, која ће радити на извршењу тачака у реченом уговору, које се односе на Србију.

15 јан. 1404. Хрвоја херцег спљетски и велики војвода босански, прави у Звечају са Дубровником савезу против босанскога краља Стефана Остоје, а да окрале Павла Радишића, босанскога владике, који се испред Остоје склонно био у Дубровник.

16 (27) јан. 1791 умре Јован Текелија, отац сл внога родољуба Саве. Родио се 23 апр. (4 маја) 1714.

17 (29) јан. 1854 умре у Млецима гимназијски професор Франја Карара, припознат археолог. Родио се у Сиљегу 4 (16) новем 1812.

18 јан. 1501 Жарко Дражејевић, владика у Њуџу, добије од Млецића владство и златкованицу за јунаштво, које је показао у боју са Турцима.

19. (30) јан. 1742 двије стотине славонских и еријемских пандура бар. Трениа отеше Девендорф у Баварекој.

20. јан. (1 фебр.) 1829 посвећен је за

будимског епископа Стеван Станковић, по томе митрополит карловачки.

21. јан. (2 фебр.) 1822 у једном селу код Ђубушког у Херцеговини роди се ера Грго Мартић, пјесник српски, који пише под псевдонимом Ненад Позиниовић или Радован Главно му је дјело Осветници.

22. јан. (3 фебр.) 1807 Сулејман паша преда Србима горњи град биоградски са 300 великих топова и муницијом, а он сјеђе без оружја у доњи град.

23. јан. (4 фебр.) 1803 црногорски владика Петар I, умири у Пинерима народ да се не покрви међу собом због освете.

24. јан. 1458 Маџари изберу за краља Матију, сина Сибињанина Јанка.

25. јан. (и 24. и 26. јула) 1441 српски деспот Ђурађ Вуковић Бранковић Смедеревац даде Дубровнику у подарок своје благо: 43,553 млетачка дуката, 6104 маџарска дуката, 313 турских дуката, 2 милиона аспри, 1629 либара и 11 унача у злату, 6750 либара, 4 унач и 10 аксага у сребру, 38 либара 10 унача и 10 аксага златна посуђа и т. д., 1078 либара 5 и по унача сребрна посуђа и т. д. и још дру е драгоцености.

26. јан. 1450 паша Никола V. позвава босанске великаше римске вјере, да притеку у помоћ своме краљу Степану Томани против богумила, који су позвали били у помоћ Турке, кад су их римокатолици почели и сувшне гонити.

27. јан. 1386 (прије 500 година) Ђурађ Галићки, господар зетски и приморски, потврђује под Складом Дубровчанима раније повластице дароване им од цара Стефана Душана и зетских господара Срацимира, Ђурђа и Балше.

28. јан. (8 фебр.) 1743 ћесаревици узбише код Кампа Санта у Италији Шпањолце до Панара, при чему Шпањолце жестоко говише славонски пјесаци и граничарске катане. Први отворише бој бројани под пуковником Хоенаутом. У боју је учествовало и 225 поморишких српских граничара. Срби ухватише многе Шпањолце са пуковником Обреганом. За јунаштво показано тога дана добише Брођани по 2 кр. на дан додатка.

29. јан. (9 фебр.) 1723 посвећен је за епископа будимскога Василије Димитријевић, родом Новосађанин.

30. јан. (11 фебр.) 1848 Лаза Зубан с малом силом удари на Сирин у Банату и отме га од Маџара, које погоди до Новог Сегедина; ту Срби преко замрзнутог Тисе прелазаше у Стари Сегедин; али ноћ прекрати борбу.

31. јан. (10 фебр.) 1675 умре хрватски писац Иван Елостенец, фратар павлић.

Јан. 1739. српски борбапетан Станиша Марковић Млатишума удари код Јасенове у Банату на 250 бунтовних Влаха и том приликом погибе влашки војвода Јаков. Вијајући Влахе потуче их до 100. Због тога бацише Млатишуму у затвор и узеше га пред суд због свјершества, но брзо би пуштен на слободу, доби своју команду над српском милицијом, а 21 фебр. (4 марта) команду ли генерал у Србији, гроф Валис, објеси му у Биограду о врат ћесареву награду, златан ланап.

Јан. 1832. диније у Србији буну на кнеза Милоша Милоје Ђак, који је хтго да буде обор-кнез, а Србију да потчини Турцима, као што је била 1804 год. Он ископи 5000 људи оружаних, али их Вучић распусти, Милоја ухвати и народ га у Баточини разнесе на пушке. Ово је Ђакова буна.

благослови и нека јој то буде казан ва њено неђељо. Браћо моја! Ваше добро и моје је добро, ваше зло и моје је зло: да не налазим да је овако најбоље, ја вам не бих ни ријечи исказао. Хоћемо ли браћо тако? Хоћемо ли спасити ове двије куће, које бјеху пропале? . . .

— Хоћемо! — заори се са свију страна.

Дозову опет Мару и кажу јој што су пресудили. Она се заплаче и пристуши кнезу, па га целива у руке.

У то стиге глас из града, да је Станиша Перов дошао из свијета. И кнез и поп и цијело село изађе му у сусрет. Кажу и њему шта је било и шта су урадили. Станиша ни се усрдно завали. Свадба се тај исти час отпочела, а вјенчање одрђено кад се Станица надигне.

Зачело се лијепо народно хоро: играше са пјевањем. Гости су били сви пристуши: ницкенивао се само још кнез, да дође. Ето и њега — али — вас у црној води. Док је кнез пресудивао а док су свадбу устављали, навукли се облаци на небо, па плуштила киша као из мијежа и оживједа цијело село Н . . . Бог је велик; свијет не ће пронаутити.

је с лепшима затрудјеља, зашто сиромашница сво више од нола године, да се не миче с једнога мјеста! —

— Немој, Мара, апати више — рећи ће кнез — било је што је било. Нико није без пријеха, него пам кажи, хо је дијете, е видиш што божја рука од нас чини. Ако си га удавила, е ћемо дизаи врте и бдјенија, да нам се Бог смилује; ако си га хо изложила, да га приватимо, е се с тога злого дјела ископа ово село. —

А Мара:

— Ја те, Бога ми, кнеже, не разумијем; ма ти се није ни чудити, јутрос су се двије три свадбене ракије пред црквом ниле! —

Скоче људи, да је ставе под гомилом. Држ! . . . ети! . . . удри! . . . не дај! — и Мара пћаше зајето грдно проћи, да се не догоди случај, те у ту грају пристује Ишо Мацков пресељанин. Он носаше на рукама замотано дијете као маљуга од цунаана варучја. Ђуди се нешто згледаше и предомислише, а Мара употреби згоду на омаче кући.

— Што је то народе? — упита Ишо. — Зло, Ишо, да не може бити горега! — одговоре мнозиња и кажу му на прескочке што је било.

— А да ја сам мисљах, е сам еретан човјек и да ми се Бог смилувао, кад ми је дар сине! да нађем на крају пута ово дијете. Ношах га право путу и кнезу, да ми га даде, да му издах најессти име. Находе Маре и пошинути га пошто не

мам својега порода. Кад гле мојега јада, а томе се јетету зна мајка! —

— Станица Ђурова! — викну жене.

— Но опет је добро. — рече Ишо — ако нема оца! Ја ћу га исто узети. —

— Станиша Перов отац! — викну опет жене.

Скочи кнез:

— Да-ну некате, жене! Ишо, причај како си нашао то дијете, а чије је већ знамо! —

Почеће Ишо:

— Ја пошао јучер да самељем нешто жита. Пусти млин порђао, као попрађе је доста стајника. Код много капетана брод под море. Прокуваји се вас дан: дижи га, склонивај, удјевај наприцу — сво бадава. Заграо сам мељући од знијејздо до знијејзде десет литара жита. На све зле јаде самељи, натовари и крени по мјесецу. Кад дођох ту на крају поточи на врх села, а то за једном ломном нешто мичи.

Бјеше већ комад ноћи, па, право да вам кажем, не би ми мило. Уставих се и прислушах, а то цика све већа. Што ћу, како ћу — те ја сврши с пута, натegni пушкуну, па се прицумај оној ломни и стани вирити паз ње. Мјесец грмиао као да бјеше подне. Међу двије буачине у једној напрати видни робу, а у њој неко копрцање. Ја се нешто предомислим те пођи тамо. Нијесам се преварио: стојаше ту ово дијете замотано. Обрадовах се, сатнух се, узех га и однеси дома. Жена ми вије сву ноћ спавала по та гр.

Црногорско Поморство.

Св. Никола 19 децембра 1885. — Ове неђеље за прва два дана имали смо средњи вјетар буре-истоком (Греголеванте) ведро небо и мирно море, па иза тога средње и јаке вјетрове од П. и Ш. квад. са кишом и узбуњеним морем; због чега неколико брода који бијаху већ приближили се ушћу ријеке бише усиловани и опет сдлечити се и чекати на сигурнија мјеста љенше пријеме за моћ уљести у Бојану.

Дубочина на ушће Бојане остаје још од 4 1/2 нога мјетачких.

Доједрише и Олједрише:

23 дец. траб. при. „Софија“, тон. 24, кап. Мустафа Туло, из Обота за Медову.
23 дец. траб. при. „Хаирлије“, тон. 18, кап. Фази Мустафа, из Медове, за Обот.
23 дец. траб. при. „Хаирлије“, тон. 20, кап. Омер Бећар, из Медове за Обот.
23 дец. траб. при. „Белароза“, тон. 16, кап. Тајир Јуеу, из Медове за Обот.
24 дец. траб. при. „Морек Коњ“, тон. 25, кап. Мустафа Хасан, из Медове за Обот.
25 дец. траб. при. „Буона Сорте“, тон. 15, кап. С. Мустафа, из Медове за Крф.
25 дец. траб. при. „Панагало“, тон. 16, кап. А. Исмаило, из Обота за Медову.
26 дец. траб. при. „Хулузије“, тон. 43, кап. М. Јахоја, из Обота, готов за Тријешће.
26 дец. скунер тур. „Глорија ин Число“, тон. 55, кап. У. Пелинко, из Обота, готов за Тријешће.

У цињ, 5 јан. — Ове неђеље имали смо вјетрове од П. и Ш. четвртца јаке, умјерене и лагушне; за два дана ведро небо и мирно море, а остало облачно, киша и узбуркано море.

Доједрише:

Барка при. „Бел Фиоре“, тон. 4, кап. Бет Бузук, из Бара, крчат покућства.
Барка тур. „Аирлије“, тон. 3, кап. Ј. Идрис, из Бара, крчат покућства.

Одједрише:

Барка при. „Бел Фиоре“, тон. 4, кап. В. Бузук, за Бар, празан.

Бар, 11 јан. — Имамо јужне јаке вјетрове, киша, свијег, и узбуњено море.

2 јан. дође из Тријешћа пароброд аус. уг. „Фуме“, кап. Косовић, су неколико пасађијера, и терета за ову луку; исту вечер крену пут Арбаније и Крфа.

3 јан. дође из Бари пароброд италијански „Пеучета“ кап. Мошели, исти дан врати се пут Бари.

4 јан. врати се из Крфа пар. аус. уг. „Малта“, кап. Змеркић, су неколико пасађијера и терета за ову луку. Исту вечер крену за Далмацију и Тријешће.

6 јан. исто дође из Крфа пароброд аус. уг. „Фуме“, кап. Косовић, искрцајући неколико пасађијера и терета, отпутовао је пут Далмације и Тријешћа.

9 јан. дође из Тријешћа пароброд аус. уг. „Јонио“ кап. Морета, су неколико пасађијера и терета за ову луку, исту вечер крену пут Арбаније и Крфа.

Телеграми „Гл. Црногорца.“

ЛОНДОН, 17 јануара. Краљица је повјерила Гледстону да састави нову владу.

БИОГРАД, 17 јануара. Мијатовић је отпутовао у Букурешт.

АТИНА, 17 јануара. Влада се непрестано противи распуштању војске.

РАЗНЕ ВИЈЕШКЕ.

(Најмања држава на свијету). Квиз од Монака није више владалац најмањој држави у Јевропи. То неће рећи да е самодржац тог лијеног мјеста свргнут, но је постала нова држава много мањег простора но што је онај којим влада он. Заиста, та нова краљевина, царевина, република, шта ли ће бити, најмања је државичица на свијету, која се једва толико простире да би се мало веће стадо могло у њој сити нанести. У дужину јој има 980, а у ширину 400 стопа, дакле много је мања од цетињског поља, а своју независност стекла је, по вијестима из Дражђана, овиме начином: Има једна баштина близу Деценсеа, на граници између Прусије и Саксоније; господар те баштине добио је наредбе од власти и једне и друге државе да плати порезу; он пак, да не би платио дајиче оној страни којој не припада, некаше да се испита, која страна има право да од њега иште порезу; према том некаше нареди се комисија да испита ту важну ствар и да поднесе свој извјештај и једној и другој влади. Та међународна

Уредник и издавалац **Бошко Понаковић.**

комисија за разграничење није се никакмо могла сложити, као што то и иначе бива у таквих комисија, а како ни једна страна не бјеше вољна да ради те баштине заподјене рат, ријеше се и погоде се, да се господар те баштине остави у неограниченој власти добра, да не плаћа никакве порезе и да никаквом Господару није подложен ван себи. Хоће ли се вјенчати краљевском круном, или ће се прогласити царем и дијелити милости својим поданицима, ако коме буде имао — једва да би имао више од једног намјестити у своју државну службу — или ће постати председник републике својих рођених слугу, то је даље још неразрјешиво питање но мора се признати да је његов положај, и ако није силан, али бар нечуван.

(Дуги вијек.) Много се сад по новинама нише о случајевима дугога вијек а и о ванредној живахности у дубокој старости. Но мучно ће се гдје наћи спомена о случају какав се налази у списку „вјенчајемих“ у цркви св. Бригете у Честеру, гдје је забележено, да се г. Ђорђе Хардинг, у својој сто и седмој години, вјенчао са гђом Вудвардовом, којој бјеше 83 љета. Врло многи сватови бјеху свједоци те ријетке свечаности. Младожења (!) је служио у војсци краљице Ане, па последије под краљом Ђорђом I-им и II-им. Та му нејеста бјеше пета жена, а четврту је вјенчао у својој сто петој години; а гђа Вудвардова је имала три мужа прије г. Хардинга. У славу вегетаријанаца морамо споменути, да је стари младожења, за пошљедњих својих тридесет година, живио понавнише о млијеку, зељу, хљебу и сиру.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Књижара Браће Јовановића из Панчева, послала је овом надзорништву у ове године 200 комада врло лијепијех књижица, да се раздаду добријем а сиромашнијем ђацима при. осн. школа — приликом свето-Савске светковине, за које се поштованим дародавцима изјављује најтоплија благодарност.

Цетиње, 18. Јануара 1886.

Гл. школ. надзор.

ИМЕНА ПРИЛОЖНИКА НА СРПСКЕ РАЂЕНИКЕ.

Видо Павловић Паптровић . . . . . ф. ор. новч. 5 —
(Тријест) . . . . .

Професор Ш. Пиге . . . . . 5 —
Јове Грујичина . . . . . 2 —
Мато Бороје . . . . . 2 —
Сума 14 —

РИЈЕКА.

(Скупили Митар Ђурић и Јоко Јовићевић):

ф. ор. новч.
Поп Милош Јовићевић . . . . . 1 —
Поп Зeko Пејовић . . . . . 1 —
Јокица Малишин Јовићевић . . . . . 1 —
Јоко Сердарев . . . . . 3 —
Косто Станојевић Пеђанин . . . . . 1 —
Милош Моштрокол . . . . . 1 —
Јован Брацановић . . . . . 1 —
Илаја Арсов Шћеновић . . . . . 1 —
Боко Јовов Мугошић . . . . . 50 —
Мило Јовићевић учитељ 2 4
Митар Ђурић учитељ 2 4
Ученици и ученице ријечке школе 3 43
Сума 18 1

ИЗ ПОДГОРИЦЕ.

ф. ор. новч.
Ј. М. . . . . 5 —
Томаш Вукотић . . . . . 5 —
Нико Томашев . . . . . 1 —
Мато Чакић . . . . . 5 —
Крето Лајиновић . . . . . 2 —
Прото В. Поповић . . . . . 1 —
Сума 19 —
Свега ф. 51 1
Потоња сума ф. 1283 82
Укупно ф. 1334 83

ПРИЛОЗИ ЗА ЗИДАЊЕ „ЗЕТСКОГА ДОМА“.

Г. Војвода Лазар Сочица . . . ф. 100 — н.
Г. Феодор Димитријевић Голубински, Дјакон Димитријевске цркве вароши Барнаула, у Сибирји (фр. 242) . . . ф. 118 50 н.
Г. Г. Кавази Руског Посланства у Цариграду . . . . . ф. 14 70 н.
Г. Видо Павловић, Паптровић из Тријеста . . . . . ф. 5 —

Свега ф. 238 20 н.

Потоња сума ф. 13032 27 н.

Свега до сад ф. 13270 47 н.

Цетиње, 16 јануара 1886.

Средишњи Цетињски одбор за скупљање прилога:

М. Пламенац, Јово Ђепава, Вуко Вулетић.

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ БОЛНИЦЕ ДАНИЛА I. ЗА 1885 ГОДИНУ.

Мјесец	Затекло се			Примљено			Свега лежали			И за ш л и										Заостало					
	мушких	женских	Свега	мушких	женских	Свега	мушких	женских	Свега	оздравили	поправљ.	неизлеч.	Умрли	Свега изашли			мушких	женских	Свега						
Јануар	10	4	14	19	6	25	29	10	39	7	5	12	9	1	10	1	1	1	17	6	23	12	4	16	
Фебруар	12	4	16	14	8	22	26	12	38	9	2	11	6	1	7	2	2	1	1	16	5	21	10	7	17
Март	10	7	17	17	2	19	27	9	34	4	2	6	7	3	10	1	1	2	2	14	5	19	13	4	17
Април	13	4	17	21	6	27	34	10	44	9	2	11	9	1	10	3	1	4	1	22	4	26	12	6	18
Мај	12	6	18	19	6	25	31	12	43	4	1	5	6	6	12	1	1	1	1	11	8	19	20	4	24
Јун	20	6	24	19	3	22	39	7	46	9	—	9	10	1	11	2	2	2	2	23	3	26	16	4	20
Јул	16	4	20	20	7	27	36	11	47	9	2	11	11	1	1	—	—	—	—	20	3	23	16	8	24
Август	16	8	24	15	3	18	31	11	42	6	1	7	8	5	13	1	1	1	1	15	7	22	16	4	20
Септембар	16	4	20	19	3	22	35	7	42	14	—	14	10	5	15	—	—	—	—	24	5	29	11	2	13
Октобар	11	2	13	16	8	24	27	10	37	10	1	11	3	3	6	—	—	—	—	13	4	17	14	6	20
Новембар	14	6	20	22	3	25	36	9	45	14	—	14	9	3	12	—	—	—	—	23	3	26	13	6	19
Децембар	13	6	19	10	3	13	23	9	32	8	2	10	6	—	6	1	1	—	—	14	3	17	9	6	15

Боовало је у 1885 години свега 282 (217 м. 65 ж.), а то је у 56 више него прошле године, а два и по пута више но у 1883 год.

Сви болесници укупно лежали су 7206 дана. Кад ту цифру раздијелимо на 282, изаћи ће да је сваки болесник лежао у средњу руку 25-5.

Умрло је свега 10 (једна дјевојка умрла од перитонита истог дана, када је ступила у шпитаљ, а једна самоубијца другог дана.) Процент смртности износи 2-82%.

Осим повећег броја операција такозване „мале хирургије“, што се чини над амбулантним болесницима као што су: просијецање апендеса, разрезавање панариција, пивење рана, тампонирање носа, откидање полипа, вађење страних тијела из различитих дијелова, на пр. рибна кост из једњака, одломци игле у мусу и т. д. учињено је при болничном лијечењу:

Операција катаракте („бијело из ока“) 19. Ако додамо овој цифри 14 од предпрошле године, имамо до сада свега 33 случаја. Било је неколико тридентомија, склеротомија и пробадања рожњаче због разних очних болести. А тако исто цијепања и зондирања сузног канала. Пластичне операције капа (palpebrarum) 2. Изавађена гука (cystoma) из обрве 1.

Литомија, вађење камена из мјехура, било је 6 случајева.
Ампутација ноге, због епителијалног рака, 1; због туберкулозног гнојења зглавка 1, и то више стопе. Откијнута рука иза шакве (размрсао динамит) 1. Одрезан прет показач 1, прет са ного у двојце. Секвестротомија лакатне кости 1.

У дјетета пластична операција penis, који је због давне жеготине скривен био у мошњацима 1.
Пробадан трбушни дувар (paracentesis abdominis) више пута.
Сашивене сјечене, са широким зијањем ране у субјекта на обје руке 1. Сашивен расјечен нос 1, просјечена дубока гнојница језика 1.

Удљен рак и извршене пластичне операције на губицама 4.
Стављен гипсани завој: на преломљеној руци 3, на сломљеној ноги 2. Сајиров гипсани корсет 2 пут.

Наказамљено љетос краљим опсицама 165 дјеце. Тај мали број објашњава се тиме, што су у 1884 год. са Цетиња и најближе околине готово сва дјеца вакцинисана.

Разних судских прегледа 17.

Међу унутрашњим болестима, блатна грозница (malaria) по броју заузима прво мјесто. Болесни њоме долазе из Зете и наших села до Скадарског језера, али већина тежих случајева долази из Грчке. Многа од наше момчади, која иду да зараде што на прокопавању Коринтског земљоуза, враћају се натраг блиједи, малокрвни, са великим отоцима слезине и јетре. Повратак у свој климат и дужа употреба хинина и сичана једва поврате расклиматано здравље.

Од заразнијех болести била су два случаја цјеравог тифуса, од којих је један умр'о.

Као ријеткост лежао је један болесник са lepra anaesthetica.

Цетиње, 8. Јануара 1886.

+

Са тужним срцем јављамо својим пријатељима и познаницима да је наш предрани родитељ

МИХАИЛ ЂОРЂЕВИЋ

послије трогодишњег тешког боловања 10. Јануара у вјечност се преселио, који је сјутри дан 11. Јануара матери земљи предао и погребен у гробљу пред парохијалном Влашком црквом.

Цетиње, 18. Јануара 1886.

Ожалошћени синови:
Јован Ђорђевић,
Василије Ђорђевић,
Кћери: Јелена и Софија.

ЈАВНА КОРЕСПОНДЕНЦИЈА.

Г. Илиј Г. Поповићу, окружном капетану у Бару, — Пријамн смо од г. протођакана Филипа Радичевића фр. 6 за годишњу претплату на „Глас Црногорца“.

Поправке.

У прошлом броју, у „Домаћијем Вијестима“, првом ступцу, 4-ој врти оздо треба на мјесто ријечи училишту читати: учитељашту.

У пошљедњем листку „Гласа Црногорца“ има много штампарских погрешака, а између њих најкрупније су: на другој страни, у четвртм ступцу, у другој редку озго ријеч „писмо“. Та се ријеч случајно подкрала — не зна се како — а не треба да је буде. На трећој страни, у првом ступцу, у осмом редку од овог у „носу“, а треба „у заносу“, на истој страни, у четвртм ступцу, у десетоме редку бројежи е врха, стоји „мени“ мјесто „лани“. — То су најкрупније, а овиме се моли да се то исправи. У.

Управник болнице
Др. Митар Милошевић